

D • N
10/6 1958

Folkpartiet och pensionsfrågan

Den i fredags hållna folkpartikonferensens uppfattning att de andra partierna måste tänka om för att samlas på folkpartiets pensionslinje framkallar i högerns ledande organ vissa självtaliga reflexioner. Å ena sidan ironiserar man — med full rätt — över det besegrade partiets anspråk på att bestämma lösningen av pensionsfrågan. Å andra sidan är man nöjd med folkpartiets "ståndaktighet". Den innebär nämligen, antas det — också med rätt —, att partiet vid avgörande voteringsrätt helt enkelt kommer att rösta med de negativt inställda partierna mot regeringsförslaget. Folkpartiet blir alltså, om det ovillkorligen håller på sin egen linje och vägrar att kompromissa, i praktiken en hjälptrupp till högern och centerpartiet. Denna möjlighet, som från vår synpunkt är beklaglig och farlig, fyller helt naturligt högern och centern med glädje och förtröstan.

I folkpartiets press har av tidningar som helt instämmer med partikonferensens oroande tankegångar förts fram. Man antyder att folkpartiet i själva verket redan kommit med sitt kompromissförslag då det övergick från linje 3 vid folkomröstningen till kravet på lagfäst pensionsrätt inför upplösningensvalet. Det är sant att denna ändring av ståndpunkten var väsentlig och att den sannolikt till inte ringa del motiverades av önskan att vinna samförstånd. Det steg som folkpartiet här tog var både sakligt och parlamentariskt respektabelt, och partiets ledning bör ha det största erkännande för sitt handlingsätt. Men tyvärr visade det sig att partiets förslag — antagligen på grund av dess medlande beskaffenhet och dess därmed förbundna komplicerade innebörd — inte vann det stöd bland väljarna som krävdes för att det skulle genomföras. Under dessa förhållanden går det inte att presentera förslaget som den enda tänkbara kompromissen därför att det var tänkt som en kompromiss. Folkpartiet kan, med andra ord, inte hävda ett slags högre okränkbarhet för sitt förslag på grund av den

goda vilja till samförstånd som uppbar det. Förslaget måste ses som ett uttryck för partiets verkliga uppfattning; den uppgörelse som enligt vår syn är önskvärd måste utgå från att detta förslag, liksom det socialdemokratiska, kan revideras till förmån för en lösning i samverkan. Det väsentliga är, såsom just folkpartiets talesmän i valdebatten anförde, att båda dessa partier kräver lagfäst rätt till pension.

Nära besläktad med den nu berörda är en annan tankegång, framförd i den folkpartitidning som anses stå ledningen nära. Det sägs, om också i dunkla ordalag, att partiet genom sin mellanlinje lockat en del väljare som eljest skulle ha röstat socialdemokratiskt och att partiet på detta sätt

har äran av att vi inte fått en socialistisk majoritet. Antagligen är detta riktigt, men om så är fallet borde folkpartiet inte — som Morgon-Bladet anser — vägra att ändra sin ståndpunkt; tvärtom bör partiet av taktiska lika väl som sakliga skäl vara angeläget om en kompromiss till vänster. Ty om de utpekade marginalväljarna finner att folkpartiet i riksdagen röstar med de rena negativisterna, kommer de rimligen att vid nästa val gå över, eller tillbaka, till socialdemokratien.

Det är naturligt att de två partier på vilka en uppgörelse närmast kommer an nu söker verka så ståndaktiga, så avvissande mot kompromisser. I den enklaste affärsteknik ingår regeln att man inte skall visa sig alltför angelägen att göra affär. Men det är tvivelaktigt om denna affärsteknik är högsta visdom i politiken. Uppriktiga och öppet deklarerade försök att komma överens skulle hos en överväldigande majoritet väcka sympati; en uppgörelse skulle efter den senaste tidens hetsiga och delvis onödiga tvister bli en tillgång på lång sikt för den svenska demokratin.